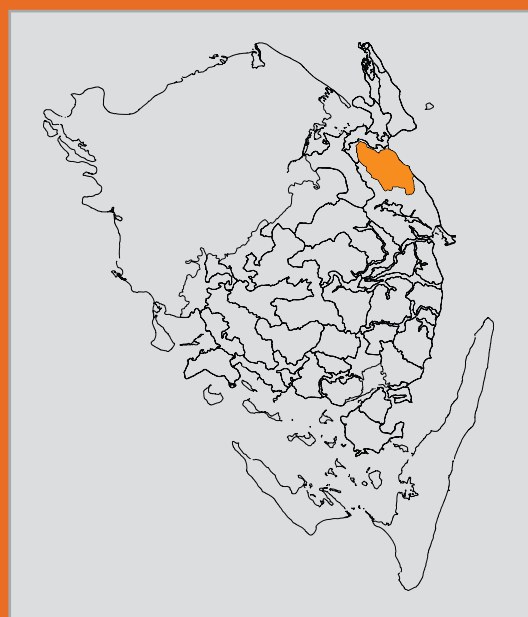

Bovense-Kertinge Moræneflade

Landskabskarakterbeskrivelse
og -vurdering
område nr. 23

Fra registreringspunktet.

Nøglekarakter

Landbrugsland i fladt til jævnt bølget terræn på moræneflade med spredte skovområder, levende hegn og diger samt gård- og husmandsbebyggelser. Udsigt ud til Kerteminde Bugt, Kerteminde Fjord og Kertinge Nor.

Beliggenhed og afgrænsning

Området dækker et areal på ca. 5.500 ha og afgrænses mod nord af Kertinge Nor og Kerteminde Fjord. Langs en strækning på ca. 7 km syd for Kerteminde afgrænses området mod øst af Kerteminde Bugt. Mod SØ og syd afgrænses området af et bølget morænelandskab/Ullerslev moræneflade. Karakterområdet deles omtrent lige over af Kerteminde og Nyborg kommuner.

Området har en NV-SØ udstrækning på ca. 13 km, NØ-SV udstrækning på ca. 5,5 km.

Landskabstype

Yngre morænelandskab/blandet landbrug/klasse 3

Naturgrundlag

Bogstavkode: Aga (Morænelandskab fra sidste istid, moræneler, flade)

Geomorfologi

Set i større sammenhæng, er området del af det lavt liggende, flade nordøstfynske morænelandskab fra sidste istid.

Jordtype

Den dominerende jordtype er moræneler. Større ferskvandsdannelser (ca. 300 ha) findes langs den sydvestlige regionsgrænse samt langs Kavslunde Å og Lunde Å (ca. 100 ha). Desuden findes små forekomster spredt i området

Terræn

Terrænet er fladt til let bølget og har en gennemsnitshøjde på 10-15 m.o.h.. Det højeste punkt, som er 27 m.o.h., findes på morænebakken "Grevindehøj" i den NØ del af området. Langs den nordlige kyststrækning findes der klintprofiler.

Kompleksitet

Der er ingen markant variation mht. jordtyper og terræn.

Hydrologi

Området er generelt præget af å-, bæk- og kanalsystemer dog med en vis overvægt i den sydøstlige del af området. Kavslunde Å gennemskærer området fra syd til nord med indgang i Hannesborg og udmunding i Kerteminde Bugt SØ for Grønbæk Skov. SV for Kerteminde munder Vejlebæk ud i Kerteminde Fjord. Spredt i området findes mange små vandløb, drænggrøfter og en del små vandhuller.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsmønster

Bevoksningsmønsteret i området domineres af mindre skovområder, levende hegn og bevoksede diger i markskel.

Arealet af skovområderne varierer fra ca. 2,5 ha til ca. 128 ha og består af blandet løv- og nåletræsbevoksning.

De levende hegn og bevoksede diger udgøres af løvtræsbevoksning med lav artsvariation. Artsvariationen hegnene og digerene i mellem er dog høj. Poppel er en art, som er særlig karakteristisk for området. Hegnenes orientering er ikke ensrettet og markfelternes udformning overvejende rektangulære og trapezformede.

Småplantninger omkring husmandssteder, gårde og landsbyhuse er karakteristisk for området. Denne består af blandede arter, og får byrande til at fremstå grønt i landskabet.

Dyrkningsform

Jordbrugsdrift er den dominerende dyrkningsform. Omkring i området findes store svinefarme. I det SV hjørne af området findes et mindre område, hvor plantagedrift er den dominerende dyrkningsform. Plantagerne er små og består af kirsebærtræer.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsesstrukturen i området er karakteriseret ved mange landsbyer (10 stk.: Kertinge, Kølstrup, Ladby, Skovhuse, Revninge, Mullerup, Flødstrup, Langtved, Kissendrup og Bovense), som ligger med en indbyrdes afstand på ca. 2 km samt mange enkeltgårde og husmandssteder. Kølstrup, Revninge, Flødstrup og Bovense er kirkebyer.

I den centrale og østlige del af landskabskarakterområdet ligger enkeltbebyggelsen forholdsvis tæt sammen i umiddelbar tilknytning til vejene, mens den NV del er præget af større gårdbebyggelser, som ligger tilbagetrukket fra vejene.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

I karakterområdet findes hovedgårdene Lundsgård, Risinge og Rørbæk.

Lundsgårds hovedbygning, som består af en øst-vest gående enkeltliggende bygning, er opført i 1765. Avlsgården er beliggende syd for hovedbygningen. Denne er fornyet i 1877-81. Til Lundsgård hører haveanlæg og skovarealer. Hovedgården er randplaceret i ejerlavet, som er friholdt for nybebyggelse.

Risinges hovedbygning er opført i 1750-94. Sidefløjene er fra ca. 1850 og tårnet er fra 1903. Avlsbygningerne er opført i 1954-55. Til Risinge hører et ca. 3,5 tdr. stort haveanlæg samt skovområder. Hovedgården har karakter af en kystskovgård og er centralplaceret i ejerlavet, som stort set er friholdt for nybebyggelse.

Rørbæks hovedbygning består af en fløj som er blevet ombygget fra stald i 1870 og 1925. Til Rørbæk hører et haveanlæg på ca. 8 tdr. land og skovområder. Hovedgården er randplaceret i ejerlavet, som er blevet bebygget efter 1884.

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er betinget af et fladt terræn på en moræneflade, som har været grundlaget for udbredelsen af jordbrug, med intensiv dyrkning, drevet af større gårde. Området er præget af middel/storskala jordbrug i omdrift samt små/middelstore løvskovsområder, som ligger spredt i området. Bebyggelsen, som er meget velholdt, består af mange mindre landsbyer, husmandssteder langs vejene og gårde som ligger tilbagetrukket fra vejen.

De overordnede landskabsrum afgrænses af skovene, mens landskabsrummene opdeles af transparente levende hegn og bevoksede diger. Dette bevirker, at muligheden for at se langt findes mange steder, og landskabet opleves som et middel/storskala landskab med et svagt mønster. Strukturen præges af både flader, linier og punkter, i form af hhv. marker og skove, levende hegn og diger samt gårdene som ligger på markerne. Sammensætningen af forskellige bebyggelsestyper, jordbrug og vegetationstyper bevirker, at landskabet fremstår med en varieret kompleksitet.

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen, hvor jorderne blev fordelt ved blok-, kam- og stjerneudskiftninger.

Området ved Kertinge Mark og nord for Ladby adskiller sig fra resten af karakterområdet, ved at der ikke er skov og husmandssteder her. Dette bevirker at landskabet fremstår mere åbent. Der er desuden vid udsigt ud over Kertinge Nor og Kertemindebugten samt landskabet på den anden side.

Langs kystvejen vest for Kerteminde og rundt langt strækningen ud til Kerteminde Bugt ned til Risinge er der vide udsigter til havet, Kerteminde og landskabet på den modstående kyst samt markante klintprofiler. Turen gennem Grønbæk Skov og hovedgårdene Lunds-gård og Risinge rummer oplevelser som knytter sig til visuelle og rumlige forhold.

Byer, skove og gårde/husmandssteder stort set har beholdt størrelse og udformning siden udskiftningen. Ændringer i landskabskarakteren består i, at en stor del af hegnene er forsvundet, og den funktionsmæssige sammenhæng mellem natur- og kulturgrundlag er reduceret, idet mange husmandssteder og mindre gårde nu fungerer som ren beboelse uden tegn på tilknytning til landbruget. Der er endvidere kommet nybebyggelse til området siden udskiftningen.

Skovene er plejede og de levende hegn i relativt god stand. Bebyggelsen i området er karakteriseret ved at være gennemrenoveret. Landskabet forstyrres ikke af højspændingsledningen og de vindmøller som findes i området.

SØ for Lundsgård i Storskov findes et par gravhøje. Der findes ligeledes et par gravhøje SØ for Risinge. Nord for Ladby ved kysten ud til Kerteminde Fjord ligger Ladby-skibet, som er et gammelt vikingskib, der er blevet brugt til en kongebegravelse.

Tekniske anlæg

Den østlige del af Bovense – Kertinge moræneflade gennemskæres, fra nord til syd, af en højspændingsledning. I Bovense er der opsat en sendemast.

NV i området ved Kertinge Mark er opstillet en vindmølle. Tre vindmøller er opstillet vest for Mullerup. Et par vindmøller er opstillet i området mellem Langved og Bovense.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har primært sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen (1789), hvor jorderne blev omfordelt ved stjerne-, kam- og blokudskiftning. Dette har resulteret i et småskala landskabssystem med mange mindre lukkede markfelter, som har været adskilt af hegn og diger. Mange af udskiftningerne bærer præg af, at jorden skulle fordeles lige, og alle skulle have lige langt at gå for at komme ud til enden af markerne.

Rumlige og visuelle forhold

Skovområderne og de transparente hegn på det flade terræn danner et middel/storskala landskab.

Skovområderne danner de overordnede rum, som opdeles af relativt få levende hegn og bevoksede diger, hvor bevoksningen enten ikke står tæt eller rager højt op. Dette medfører en transparent inddeling af landskabsrummene, som bevirker at man ofte kan se langt i ud landskabet.

De forskellige landbrugstyper, vegetationsarter og bebyggelser samt den faktor at en stor del af karakterområdet er beliggende ud mod kysten giver området et varieret præg.

Antallet af hegn og diger er relativt lavt og med deres manglende overordnede orientering, samt de spredte skove af varierende størrelses funktion som afgrænsning af landskabsrummene, er mønsteret i karakterområdet svagt.

Strukturen i området er præget af landbrugsflader og skovflader, som stedvis brydes af linier og punkter i form af hhv. hegn/diger og gårde på de åbne flader.

Der findes ingen større trafikårer eller anlæg i området og støjniveauet er afdæmpet. Der findes enkelte vindmøller spredt i området, som er den eneste form for visuel uro i området. Da antallet er begrænset, karakteriseres området

som visuelt roligt.

I det NV hjørne af karakterområdet, området omkring Kertinge Mark og nord for Ladby, findes et mindre delområde. Området afviger fra resten af karakterområdet ved den manglede tilstedeværelse af skov og husmandssteder, hvilket får landskabet til at fremstå enkelt og åbent. Bebyggelsen består primært af større gårde, som er placeret ude på markfelterne. Kertinge Mark er beliggende på en mindre bakketop hvilket bevirker, at der er frit udsyn over Kertinge Nor, Kerteminde Fjord og landskabet på den anden side. Området præges af synsindtryk fra Kerteminde, hvor byens røde tegltage opfattes meget tydeligt i landskabet.

Ved kørsel langs kysten fra Vejlebæks udløb og Ø – SØ over til Risinge er der udsigt over til Kerteminde, som ligger helt ned til Kerteminde Fjord. Desuden ligger Lundsgård hovedgård på denne strækning og der er mulighed for skovkørsel med kig til havet, udsigt over Kerteminde Bugt samt Risinge hovedgård. Desuden kan særlige klintprofiler opleves langs stranden mellem Lundsgård og Storskov.

Byer, skove og gårde/husmandssteder har stort set har beholdt størrelse og udformning siden udskiftningen. Ændringen i landskabskarakteren består i, at en stor del af hegnene er forsvundet, således at markfelterne er blevet større og mere åbne. Dette har medført, at mønstrene fra udskiftningstiden er blevet udvisket. Den funktionsmæssige sammenhæng mellem natur- og kulturgrundlag er reduceret, idet mange husmandssteder og mindre gårde nu fungerer som ren beboelse uden tegn på tilknytning til landbruget. Områderne omkring hovedgårdene Lundsgård og Risinge står med stor intakthed, idet der stort set ikke er sket nogen ændringer i ejerlavene. Enkelte bebyggelser er opført langs vejene mellem Rørbæk og Revninge, og vurderes til at være fra omkring år 1900. Langs vejen til Hannesborg er der ligeledes opført nybebyggelser (vurderes til at være opført omkring år 1900). Desuden er grusvejen fra Hannesborg til Flødstrup blevet asfalteret og nye bebyggelser opført langs denne. Langs denne vej og videre ca. 500 m nord for Hannesborg er etableret mindre frugtplantager - en ny form for jordbrug er blevet introduceret til området.

Skovene er plejede og de levende hegn i relativt god stand. Enkelte poppelhegn trænger dog til styning. Bebyggelsen i området er karakteriseret ved at være gennemrenoveret og består bl.a. af ældre bindingsværkshuse og yngre bebyggelse fra omkring år 1900. Kun de større gårde bærer præg af at indgå i fuldtidslandbrug, mens resten af bebyggelsen udelukkende bruges til fritidslandbrug og beboelse.

Landskabet forstyrres ikke af højspændingsledningen og de vindmøller som findes i området.

Landskabskarakterens nøglefunktioner og udviklingstendenser

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren

Opretholdelsen af landskabskarakteren er betinget af bevarelsen af den intensive landbrugsdrift og mellem/storskalaen ved bibeholdelsen af de rumskabende elementer i form af skovene og de transparente hegn og diger. For at bevare det vide udsyn bør etablering af større tekniske anlæg, anlæggelse af ny bebyggelse samt høj bevoksning undgås.

Planmæssige og retlige forhold

I henhold til Regionplan 2005 er følgende forhold, som har indflydelse på landskabskarakteren, fundet.

Kystbeskyttelseslinie

I en 300 m bred zone langs hele kyststrækningen.

Åbeskyttelseslinie

150 m på hver side af Kavslunde Å fra Rørbæk til udmundingen ved Kerteminde Bugt.

Fortidsminder m. 100 m beskyttelseszone

Ladbyskibet ved kysten nord for Ladby, i Holmeskov og Storskov, øst og vest for Revninge samt ved kysten i det NØ hjørne.

Fredede omr. > ½ ha

Området øst for Kejrup op til skoven. Området omkring kirken i Bovense.

Særlige beskyttelsesområder, kulturhistorie

Højehyld nord for Ladby.

Beskyttet dige

De fleste diger i området er beskyttet.

Beskyttede naturtyper

Alle strandenge, enge, moser og søer er beskyttede.

Fremtidig byvækstområde

Området omkring Bregnegård SV for Kerteminde.

Kommuneplanlagt fremtidig byzone

Omkring Skovhuse.

Planlagt fremtidig vej

Mellem Skovhuse og Langeskov samt i Bovense.

Områder hvor skovrejsning er uønsket

Omkring byerne Kølstrup, Hannesborg, Flødstrup, Bovense samt området syd for Revninge Kirke. Desuden et område nord for Ladby, omkring Bregnegård samt Lundsgård syd for Kerteminde.

Skovrejsningsområde

Et stort skovrejsningsområde på ca. 1470 ha er udpeget i den NV del. Det strækker sig i en flere kilometer bred zone fra Vejlebæks udmunding i Kerteminde Fjord til Rynkeby i nabokarakterområdet (Ullerslev Moræneflade) i syd.

Landskabskvalitetsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk

Hele karakterområdet med undtagelse af området omkring Kertinge Mark

De karakteristika som er typiske for landskabskarakteren fremstår tydeligt i hele karakterområdet. Morænefladen med de intensivt dyrkede flader, spredte gårde og husmandssteder langs vejene afspejler landskabskarakterens kulturhistoriske oprindelse samt relationen mellem naturgrundlag og kulturbetingede mønstre. Landskabskarakteren vurderes som karakteristisk.

Kontrasterende

Området omkring Kertinge Mark

Området nord for Ladby og omkring Kertinge Mark afviger fra resten af karakterområdet ved den manglende tilstedeværelse af skov og husmandssteder, hvilket får landskabet til at fremstå mere enkelt og åbent. Kertinge Mark er beliggende på en mindre bakketop, hvilket igen bevirker, at afgrænsningen er mere åben, samt at der er frit udsyn over Kertinge Nor, Kerteminde Fjord og landskabet på den anden side. Området præges af synsindtryk fra Kerteminde, hvor byens røde tegltage opfattes meget tydeligt i landskabet. Bebyggelsen består primært af større gårde, som er placeret ude på markfelterne. Landskabskarakteren i dette område vurderes som kontrasterende.

Forekomsten og styrken af visuelle oplevelsesmuligheder

Områder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder

Kyststrækningen fra Vejlebæks udlob og Ø-SØ over til Risinge
Langs denne strækning er kigget over til Kerteminde, som ligger helt ned til Kerteminde Fjord, turen forbi Lundsgård, skovkørsel med kig til havet, udsigt over Kerteminde Bugt samt Lundsgård og Risinge alle elementer som tilsammen betinger, at dette område fremstår med særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Desuden kan særlige klintprofiler opleves langs stranden mellem Lundsgård og Storskov.

Områder med visuelle oplevelsesmuligheder

Kertinge Mark og området nord for Ladby

Kertinge Mark er beliggende på en mindre bakketop hvil-

ket bevirker, at der er frit udsyn over Kertinge Nor, Kerteminde Fjord og landskabet på den anden side. Området præges af synsindtryk fra Kerteminde, hvor byens røde tegltage opfattes meget tydeligt i landskabet. Området karakteriseres som et område med visuelle oplevelsesmuligheder.

Vurdering af tilstand

God

Hele karakterområdet

Landskabskarakteren har primært sit kulturhistoriske ophav i tiden omkring udskiftningen, som har været i form af stjerne-, kam- og blokudskiftning. Det småskala landskabssystem med mange mindre lukkede markfelter, som har været adskilt af hegn og diger, som blev dannet dengang, er stort set væk i dag. I takt med intensivering af landbruget og sammenlægning af markfelter er mange af hegne og diger blevet fjernet og landskabet blevet mere åbent. Husmandsstederne har mistet sin funktionelle tilknytning til landbruget, og bruges primært til beboelse. Intaktheden af disse elementer vurderes derfor som middel. Naturgrundlaget betinger dog stadig, at den primære arealanvendelse er jordbrug i omdrift og bebyggelsen har omtrent den samme størrelse og beliggenhed som for ca. 200 år siden.

Bevarelsen af det intensivt drevne landbrug, bebyggelser og bebyggelsesstruktur samt den gode vedligeholdelse af disse elementer, har medført, at størstedelen af nøglekarakteristikaene samlet set er godt vedligeholdt.

Landskabskarakteren og de oplevelsesmæssige muligheder er generelt uforstyrret af tekniske anlæg og fremstår roligt.

Sårbarhedsvurdering

Pga. homogeniteten i landskabskarakteren for hele karakterområdet og på baggrund af arten, skalaen og tidsdybden af de landskabskaraktergivende elementer vurderes landskabskarakteren som relativt sårbar.

Skalaen, som er betinget af løvskovsbevoksningerne og de transparente hegnsbevoksninger, resulterer i et landskab med mulighed for at se langt. Landskabet fremstår i øvrigt relativt uforstyrret. Skalaen og muligheden for at se langt karakteriseres som sårbar over for etableringen af større tekniske anlæg og opførelse af nye hegnsbevoksninger.

Landskabskarakteren vurderes ligeledes til at være relativt sårbar over for ændringer i bebyggelsesmønster og byrande. Herved sløres tidsdybden, som især kan genkendes i bebyggelsesmønsteret.

Området med særlige oplevelsesmuligheder ved Kertinge

Mark er sårbart overfor etableringer af større tekniske anlæg på den nordlige og vestlige landside ved Kertinge Nor og Kerteminde Fjord. Anlæg på denne side vil påvirke synsindtrykkene på den sydlige og østlige side af noret og fjorden.

Kapacitetsvurdering

På baggrund af sårbarhedsvurderingen er områdets kapacitet i forhold til relevante planlægningstemaer i regionplan 2005 vurderet.

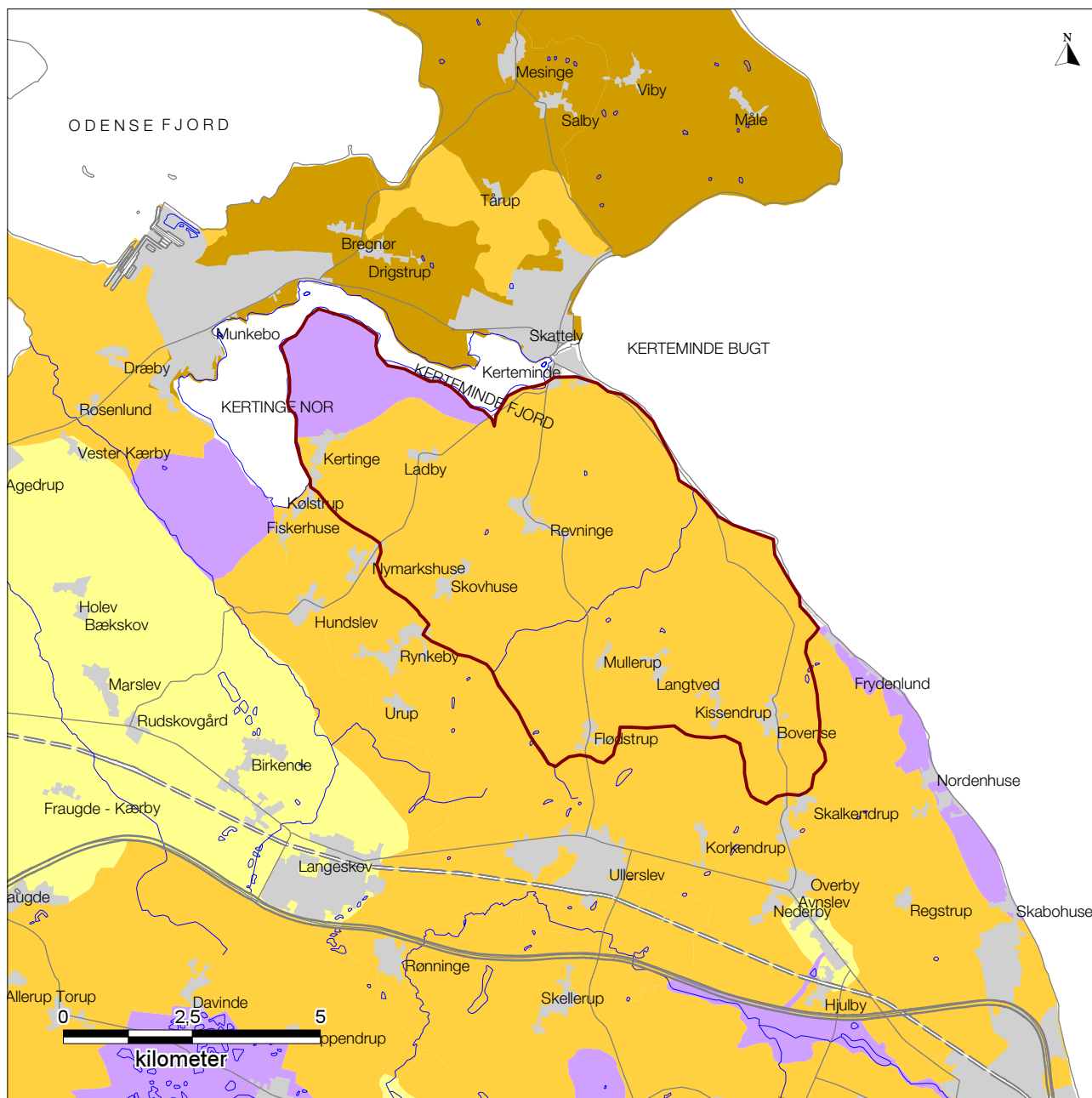
De planlagte veje mellem Skovhuse og Langeskov samt i Bovense vurderes til ikke at have nogen indflydelse på landskabskarakteren, idet de ikke vil komme til at rage op i landskabet og spærre udsynet.

Området omkring Bregnegård SV for Kerteminde, som er udpeget som fremtidig byvækstområde, vurderes til ikke at have nogen indflydelse på landskabskarakteren, da det er et begrænset område tæt på Kerteminde og bymæssig bebyggelse.

Det planlagte skovrejsningsområde vurderes til at ændre landskabskarakteren. I områderne hvor skovene rejses, vil landskabskarakteren ændres helt fra landbrugsland til skovbrug. I de omkringliggende og mellemliggende områder vil landskabsrummene afgrænses af disse skove, som vil få landskabsrummene til at fremstå mere lukkede uden mulighed for at se langt. Hvis skovrejsningen planlægges mht. biodiversiteten af både plante- og dyrearter, kan det planlagte skovområde få en rekreativ værdi for mennesker og fungere som habitat for forskellige dyrearter. Der er dermed potentiale i den planlagte skovrejsning, som i øvrigt ikke vil gå ud over de særlige visuelle oplevelsesmuligheder, som findes i karakterområdet, da skovrejsningsområdet ligger inde i land med god afstand til kysten, hvor de visuelle oplevelsesmuligheder findes.

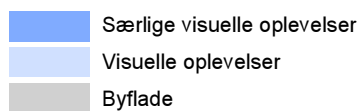
Registreringspunkt:
Nr.1. UTM 32U E 0607110, N 6141293
Besigtelsesdato: 19.05.2005
Niveau: Regionalt - Fyn
Besigtelsesteam: SGJ/BMT/EFS/MNS

Vurdering af karakterstyrke

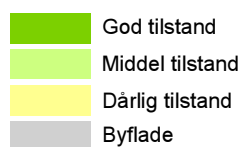
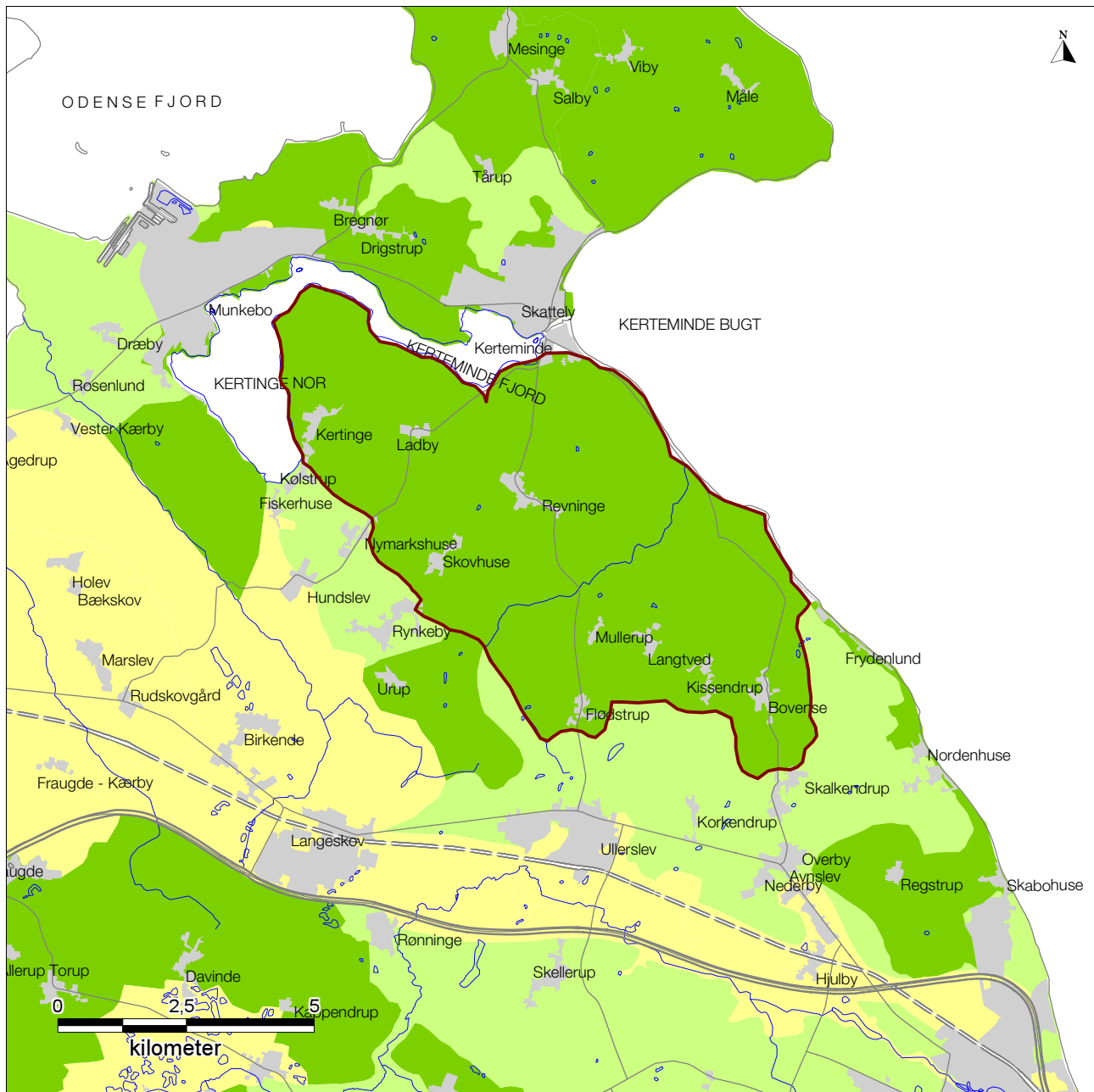

- Særligt karakteristisk
- Karakteristisk
- Karactersvagt
- Kontrasterende
- Byflade

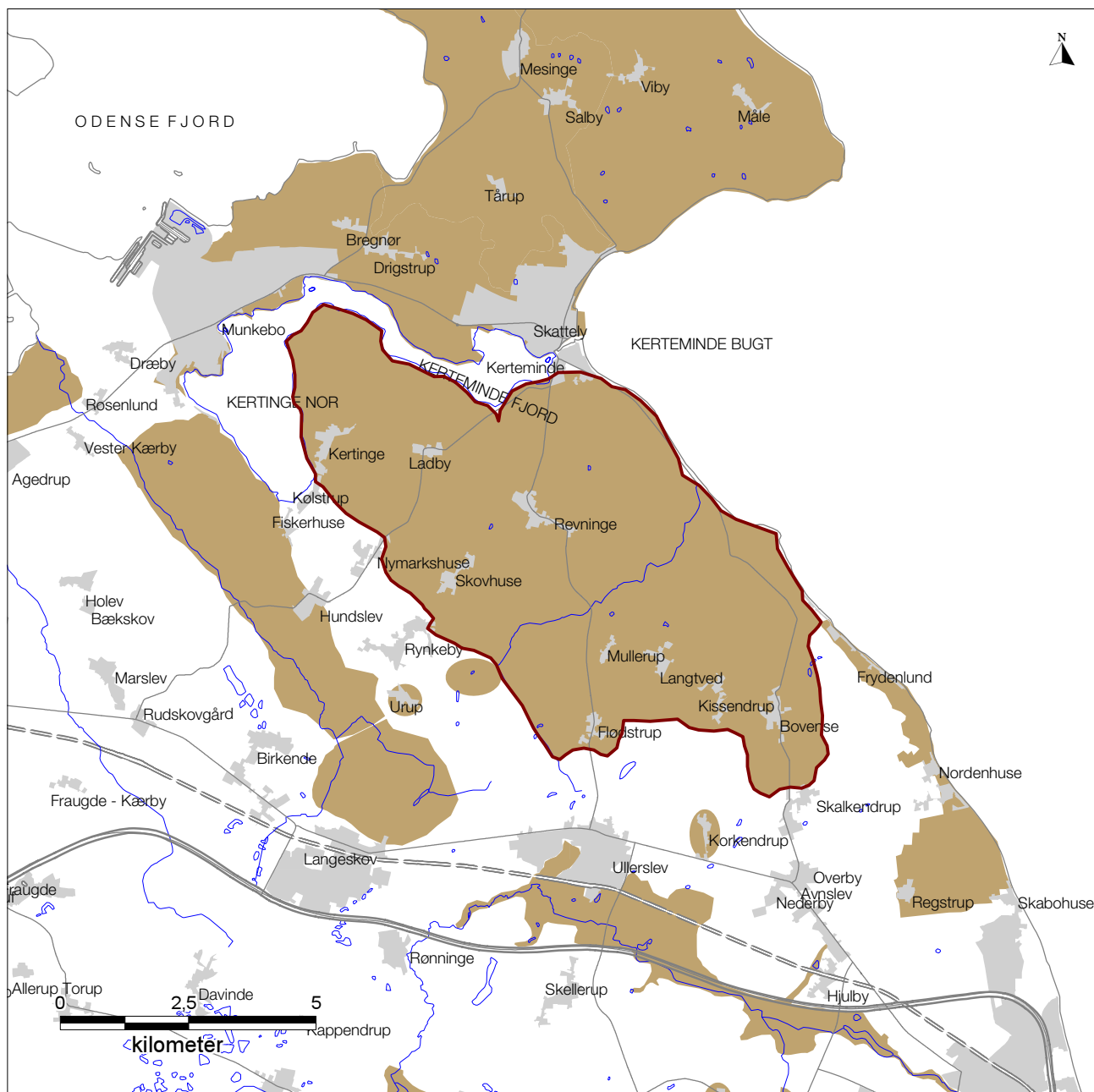
Forekomsten og styrken af visuelle oplevelsesmuligheder

Vurdering af tilstand

Vurdering af sårbarhed

Sårbart område
 Byflade

Udgivet af Fyns Amt 2006
 Grundmateriale: Kort- og Matrikelstyrelsen
 © 1992 KD.86.1023